

Mijlpaalarrest

Mr. Spronken kijkt terug op Van Gog/Nederweert

Hoe liepen de zaken die ten grondslag lagen aan wat later mijlpalen in de jurisprudentie werden? We kijken terug met de advocaat van toen.

'De hele familie op de tribune – maar louter cynische blikken van de raadsheren'

.....
Anneke Groenewoud
redactielid
.....

Toen Van Gog begin 1983 als cliënt bij Leon Spronken kwam, had hij al ruime proceservaring. Drie jaar eerder hadden B & W van Nederweert hem namelijk bestuursdwang aangezegd wegens het gebruik als garagebedrijf van een voormalig pluimveebedrijf in Ospel. Hij ging uiteindelijk zelf naar de Afdeling rechtspraak, maar toen B & W na een vernietiging hun besluit handhaafden, werd het hem te ingewikkeld en schakelde hij mr. Spronken in.

Leon Spronken was net die maand beëdigd: het werd zijn eerste zaak. Hij stelde opnieuw beroep in en vroeg schorsing. Eind mei 1985 werd de beslissing vernietigd vanwege kennelijke onredelijkheid. Daarop gooiden B & W de handdoek in de ring en vernietigden zij hun besluit uit 1980. Maar Van Gog had schade geleden omdat hij in de tussentijd niet durfde te investeren in zijn goedlopende bedrijf in afwachting van de uitspraak van de Raad van State.

Spronken kwam op het idee om de gemeente civielrechtelijk te dagvaarden voor de geleden schade als gevolg van de onrechtmatige aanschrijving van de gemeente. Tot dat moment nam de Hoge Raad alleen onrechtmatigheid aan bij vernietiging wegens strijd met de wet. Voor strijd met het recht anders dan de wet was dat nog nooit gebeurd.

Maar wie kon die nieuwe procedure betalen? Bij de Raad van State was het ook al behoorlijk kostbaar geweest. Gelukkig moest de oude rode Volvo 242 van Spronken dringend worden opgeknapt. Dat wilde Van Gog wel doen, in ruil voor het voeren van de nieuwe procedure.

Zowel bij de Rechtbank Roermond als het Hof 's-Hertogenbosch kreeg Spronken geen poot aan de grond. Tijdens het pleidooi bij het hof zat de hele familie Van Gog op de tribune – maar de raadsheren wierpen louter cynische blikken. Het hof stelde weliswaar dat moest worden uitgegaan van onrechtmatigheid, maar deed in feite het werk van de Afdeling nog eens over. De gemeente had in redelijkheid wel degelijk tot het vernietigde besluit kunnen komen. Reden voor cassatie!

De Hoge Raad vernietigde het arrest van het hof en verwees naar het Hof Arnhem, maar zo ver hoefde het niet te komen. De gemeente erkende haar fout, betaalde de proceskosten en wachtte de schadeclaim af (in de procedure was schade nader op te maken bij staat gevraagd). Van de betaalde proceskosten kon Spronken niet alleen de cassatieadvocaten betalen, maar ook zichzelf. Een soort succesfee dus.

Met Van Gog is het goed afgelopen. De schadeclaim werd later 'ingeruild' voor een legalisering even verderop op zijn terrein, waar royale uitbreidingsmogelijkheden waren. In Ospel bestaat het moderne en goed geoutilleerde autoschadebedrijf nog steeds. Van Gog zelf werkt er niet meer. Hij verkocht zijn bedrijf een aantal jaren geleden aan een van zijn werknemers.

De kern van Van Gog/Nederweert'

Indien de bestuursrechter een besluit van de overheid vernietigt, moet de civiele rechter in een procedure ter verkrijging van schadevergoeding in beginsel uitgaan van de onrechtmatigheid van dat besluit, ongeacht de vernietigingsgrond. Met de vernietiging is in beginsel ook de schuld van de overheid gegeven. Zelfs wanneer het overheidslichaam geen verwijt treft, komt de onrechtmatige daad voor zijn rekening.

.....
1 HR 31 mei 1991, NJ 1993/112 m.nt. CJHB en AB 1992/290 m.nt. FHvdB onder 291.